

Bezoek op het multifunctionele boerenerf

Steeds meer boeren bieden recreatie, educatie of zorg aan of verkopen producten direct aan de consument. Daar verdienen ze vaak goed aan. De publiekscontacten kunnen echter spanningen geven, bijvoorbeeld bij dierziektes of verkeersproblemen. Wageningse onderzoekers werken met boeren en experts aan oplossingen.

'Multifunctionele activiteiten op een boerderij zoals een minicamping, zag men altijd als gerommel in de marge', vertelt onderzoeker bij PPO Akkerbouw Andries Visser. 'Maar die tijd zijn we allang voorbij. De multifunctionele landbouw wordt steeds professioneler en zit in een opschalingsfase.' Als voorbeeld noemt Visser een boerderij met kinderopvang in Weesp, waar tweehonderd kinderen terecht kunnen. Met vijftig werknemers heeft de boerderij zelfs een ondernemingsraad. Of de boer die met spel en ontspanning 40 duizend betalende bezoekers per jaar trekt en anderhalf miljoen euro omzet.

Van alle landbouwbedrijven ontplooit inmiddels dertien procent activiteiten naast de primaire

productie. Samen beheren zij negentien procent van het totale landbouwareaal. 'Het gaat dus ook om grote bedrijven', benadrukt Visser. Van de biologische boeren is zestig procent multifunctioneel. 'Via één-op-éénverkoop hebben ze vaker directe contacten met de consument. Uit die relatie ontstaan nieuwe initiatieven.'

Wat de meeste multifunctionele landbouwbedrijven gemeen hebben, is dat ze een verbinding leggen met de samenleving, zegt Visser: 'Reguliere landbouwbedrijven richten zich op productiemaximalisatie, terwijl multifunctionele bedrijven werken aan integratie van verschillende bedrijfsonderdelen en optimalisatie.' Ze lopen wel tegen zaken op die

hun groei belemmeren. Zo kan het contact tussen dieren en publiek problemen geven door dierziektes. Bij een mkz-uitbraak bijvoorbeeld is strikte hygiëne nodig om verspreiding tegen te gaan, en toen de Q-koorts uitbrak liep het bezoek aan geitenboerderijen sterk terug, ook bij bedrijven die niet besmet waren. Een bedrijf dat wil uitbreiden, moet verder denken aan inpassing van zijn gebouwen in het landschap om discussies zoals met megastallen voor te zijn, legt de onderzoeker uit. Daarnaast kan bezoekersverkeer problemen geven. 'Als op een zonnige voorjaarsdag ineens vierduizend mensen de lammetjes willen komen bewonderen, ontstaan er verkeersopstoppingen. Om dat te voorkomen, kun je tijdelijke parkeerplaatsen inrichten en zorgen voor andere vormen van vervoer.' Een vooruitziende blik en een goede organisatie zijn dus essentieel.

Met belanghebbenden en experts als dierenartsen, mensen van de Gezondheidsraad, landschapsarchitecten, ecologen en verkeersdeskundigen, ontwikkelen de Wageningse onderzoekers daarom in creatieve sessies strategieën voor bestaande multifunctionele bedrijven. Tenaars brengen daarbij de gespreksonderwerpen tot leven. De werkwijze is afgekeken van het ontwerpen van nieuwe veehouderijssystemen. Visser: 'Je kunt er de problemen, gekoppeld aan de unieke bedrijven en hun omgeving, in hun context mee bekijken.' Tijdens een sessie over een geitenbedrijf met horeca en een winkel vertelden dierenartsen bijvoorbeeld dat, statistisch gezien, iedere veehouder eens in de vijf jaar geconfronteerd kan worden met het op slot gaan van zijn bedrijf. 'Dan is het dus goed om alternatieven voor die periode te gaan bedenken met bijvoorbeeld webcams en een andere winkelruimte. Want je wilt graag je relatie met het publiek vasthouden.'

Eind dit jaar zullen alle typen bedrijven op deze manier onder de loep zijn genomen. Daarna wordt met vertegenwoordigers uit de sector gekeken of de ontwikkelde strategieën herkenbaar en realistisch zijn. 'Om te voorkomen dat we straks horen: dat is een academisch verhaal, daar kunnen we niks mee.'

Onverwachte problemen op de multifunctionele boerderij: files op de dag dat iedereen tegelijk de lammetjes komt bewonderen.

Informatie: www.multifunctionelelandbouw.nl
Contact: andries.visser@wur.nl
0320 - 29 13 47